

UNIVERSITATEA HYPERION DIN BUCUREȘTI
DEPARTAMENTUL PENTRU PREGĂTIREA PERSONALULUI
DIDACTIC

**Analiza cerințelor educaționale identificate pe piața muncii în domeniul
programului universitar de formare psihopedagogică pentru învățământul
preuniversitar - 30 credite ECTS**

1. Context general și justificarea analizei

Transformările accelerate ale societății contemporane, generate de digitalizare, globalizare, schimbări demografice și reconfigurări ale pieței muncii, determină modificări profunde în sistemele educaționale europene și naționale. În acest context, formarea inițială a cadrelor didactice devine un domeniu strategic, aflat la intersecția dintre cerințele sistemului educațional, nevoile socio-economice și politicile publice privind dezvoltarea capitalului uman.

Programul universitar de formare psihopedagogică pentru învățământul preuniversitar, organizat în cadrul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD) și creditat cu 30 ECTS (Nivel I), are rolul de a certifica competențele necesare exercitării profesiei didactice și de a facilita inserția absolvenților în sistemul educațional. Acest program oferă dreptul de ocupare a posturilor didactice în învățământul preuniversitar obligatoriu, în conformitate cu cadrul național de calificări și legislația educațională în vigoare.

Analiza cerințelor educaționale ale pieței muncii reprezintă o componentă esențială în procesul de asigurare a calității și relevanței programului de studii, conform standardelor ARACIS, deoarece permite corelarea rezultatelor învățării cu competențele profesionale solicitate de angajatori și de sistemul educațional.

2. Evoluția pieței muncii și impactul asupra profesiei didactice

Piața muncii din România traversează o perioadă caracterizată prin presiuni structurale majore: declin demografic, migrație profesională și deficit de competențe adaptate economiei moderne. Analizele OECD arată că forța de muncă este în scădere numerică, iar un segment semnificativ al populației active nu deține competențele necesare ocupațiilor emergente ([OECD](#)).

În acest context, sistemul educațional devine principalul mecanism de adaptare socială și economică, iar profesorul dobândește un rol extins, depășind funcția tradițională de transmitere a

cunoștințelor. Cerințele pieței muncii indică necesitatea dezvoltării unor competențe transversale precum:

- competențe digitale avansate;
- gândire critică și creativitate;
- competențe socio-emoționale;
- capacitate de colaborare și comunicare;
- adaptabilitate profesională și învățare continuă.

Profesorii sunt, astfel, agenți direcți ai dezvoltării capitalului uman, iar pregătirea lor inițială trebuie să reflecte aceste transformări.

3. Rolul programelor psihopedagogice în profesionalizarea carierei didactice

Programul psihopedagogic de 30 ECTS constituie prima etapă a profesionalizării didactice și vizează dezvoltarea competențelor fundamentale necesare activității educaționale. Conform cadrului național de formare, acesta urmărește dezvoltarea următoarelor categorii de competențe:

- proiectarea activităților instructiv-educative;
- managementul procesului didactic;
- evaluarea rezultatelor învățării;
- utilizarea tehnologiilor digitale;
- consilierea și diferențierea instruirii;
- managementul clasei și al situațiilor de criză;
- dezvoltarea profesională continuă.

Aceste competențe reflectă orientarea europeană către profesorul reflexiv, autonom și capabil de adaptare permanentă.

Piața muncii educaționale solicită din ce în ce mai mult cadre didactice capabile să integreze practici pedagogice moderne, să utilizeze tehnologii digitale și să gestioneze diversitatea educațională.

4. Corelarea programului cu politicile educaționale naționale și europene

Legea învățământului preuniversitar adoptată recent în România pune accent pe creșterea standardelor profesionale ale cadrelor didactice și pe dezvoltarea unor trasee coerente de formare inițială și continuă ([OECD](#)).

Reformele educaționale actuale urmăresc:

- profesionalizarea carierei didactice;
- introducerea standardelor profesionale diferențiate;
- consolidarea practicii pedagogice;
- dezvoltarea competențelor secolului XXI.

OECD subliniază că modernizarea educației începe cu transformarea modului de formare și sprijinire a profesorilor, inclusiv prin practică pedagogică asistată și mentorat profesional ([OECD](#)).

Prin urmare, programele DPPD trebuie să răspundă nu doar cerințelor actuale, ci și anticipării evoluțiilor viitoare ale profesiei didactice.

5. Cerințe educaționale emergente identificate pe piața muncii

5.1 Digitalizarea educației

Digitalizarea reprezintă una dintre cele mai importante direcții ale pieței muncii. Investițiile naționale în competențe digitale urmăresc pregătirea resursei umane pentru economia digitală ([OECD](#)).

Profesorul contemporan trebuie să fie capabil să:

- utilizeze platforme educaționale;
- proiecteze activități de învățare online și hibride;
- integreze resurse educaționale deschise;
- realizeze evaluări digitale.

Programul psihopedagogic trebuie, astfel, să includă formarea competențelor de pedagogie digitală și alfabetizare media.

5.2 Educația incluzivă și diversitatea elevilor

Creșterea diversității populației școlare generează cerințe suplimentare pentru cadrele didactice. Profesorii trebuie să gestioneze:

- elevi cu cerințe educaționale speciale;
- diferențe socio-economice;
- diversitate culturală;
- dificultăți emoționale și comportamentale.

Formarea inițială trebuie să dezvolte competențe de intervenție educațională diferențiată și consiliere educațională.

5.3 Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Piața muncii solicită absolvenți cu competențe interpersonale solide, iar profesorii devin facilitatori ai dezvoltării socio-emoționale a elevilor. Aceasta implică formarea competențelor de:

- comunicare empatică;
- gestionare a conflictelor;
- leadership educațional;
- climat educațional pozitiv.

5.4 Învățarea pe tot parcursul vieții

Formarea continuă este o cerință structurală a profesiei didactice. Sistemul românesc impune acumularea periodică de credite profesionale, reflectând caracterul permanent al dezvoltării profesionale (europeanproceedings.com).

Prin urmare, programul de formare inițială trebuie să dezvolte competențe metacognitive și capacitatea de autoformare.

6. Disfuncționalități identificate între formarea universitară și cerințele sistemului educațional

Analizele asupra pregătirii profesorilor în România indică existența unor decalaje între formarea universitară și realitățile școlii:

- standarde profesionale insuficient corelate;

- pregătire practică limitată;
- integrare redusă între curriculumul universitar și cel preuniversitar (europeanproceedings.com).

Aceste aspecte justifică necesitatea consolidării componentelor aplicative ale programelor psihopedagogice.

7. Competențe profesionale solicitate de angajatori în educație

Analiza pieței muncii evidențiază profilul profesorului contemporan ca profesionist multidimensional, caracterizat prin:

1. Competențe pedagogice fundamentale;
2. Competențe digitale;
3. Competențe de cercetare educațională;
4. Competențe manageriale;
5. Competențe interculturale;
6. Capacitate de inovare didactică.

Programele de formare trebuie să faciliteze dezvoltarea simultană a acestor dimensiuni.

8. Impactul schimbărilor curriculare asupra cerințelor de formare

Reconfigurările curriculare din ultimul deceniu au introdus discipline integrate și abordări interdisciplinare, ceea ce solicită profesorilor competențe metodologice extinse (europeanproceedings.com).

Această evoluție implică:

- trecerea de la predarea centrată pe conținut la cea centrată pe competențe;
- utilizarea metodelor active;
- evaluare formativă continuă.

9. Inserția profesională și relevanța programului DPPD

Programul psihopedagogic facilitează accesul absolvenților la piața muncii educaționale prin certificarea competențelor didactice de bază. În contextul deficitului regional de cadre didactice și al nevoii de modernizare a sistemului educațional, relevanța programului crește semnificativ.

Formarea pedagogică contribuie la:

- creșterea angajabilității absolvenților;
- diversificarea traseelor profesionale;
- mobilitate ocupațională.

10. Tendințe viitoare ale pieței muncii educaționale

Analiza prospectivă indică următoarele direcții:

- integrarea inteligenței artificiale în educație;
- educație personalizată bazată pe date;
- colaborare interdisciplinară;
- rol crescut al mentoratului;
- accent pe competențe transferabile.

Profesorii vor deveni designeri ai experiențelor de învățare, nu doar furnizori de informație.

11. Implicații pentru dezvoltarea programului universitar

Pentru alinierea la cerințele pieței muncii, programul psihopedagogic trebuie să urmărească:

- extinderea stagiilor practice;
- integrarea pedagogiei digitale;
- dezvoltarea competențelor reflexive;
- colaborarea cu unități școlare partenere;
- introducerea învățării bazate pe proiecte educaționale.